

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 57.

V Ljubljani, v soboto 5. novembra 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Jubilejno leto pa družba sv. Cirila in Metoda.

Z radostnim pričakovanjem so nastopili narodi širne Avstrije leto 1898. In med temi narodi gotovo Slovenci nismo bili zadnji, ki smo se srčno veselili petdesetletnice cesarovanja našega presvetlega vladarja in dobrega očeta Frana Josipa I.

Dasi nam je bilo vsem znano, da milosrčni vladar tudi ob tako izvanredni priliki odklanja vse hrupne in potratne veselice, želeč, naj bi se le z dobrimi deli in obče-koristnimi ustanovami proslavljajl njegov jubilej, vendar bi z drugimi avstrijskimi narodi vred tudi Slovenci ne bili mogli v svojih srcih prikrivati iskrene radosti povodom vesele petdesetletnice ljubljene zlatovladarja, ampak bi jej bili dajali duška v raznih veselicah in slavnostih, — ko bi ne bila, kakor strela z jasnega neba, neizrekljivo tragična smrt presvetle, srčnoblage cesarice Elizabete spremenila splošnega veselja hipoma v še bolj splošno, vsa srca pretresujoče žalovanje.

Izgubivši ljubeznivo mater — cesarico Elizabeto — pa se narodi mogočne Avstrije s podojeno ljubeznijo oklepamo očetovskega srca toliko skušanega, a nikdar ne omahujočega cesarja Frana Josipa.

Njegov zlati jubilej moramo dostojno proslaviti, tako nam vелеva verno in zvesto avstrijsko srce, — a mesto veselic naj v teh okoliščinah poleg cerkvenih slavnostij zavzemajo patrijotična dobra dela.

In kako naj to izvršimo Slovenci? Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, ustanovljena v ta namen, da podpira in pospešuje slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi, smatra za svojo bistveno in vелеvažno nalogo tudi gojitev iskrenega in pristno-avstrijskega domoljuba. Zato si usoja njen glavni odbor:

1.) Nasvetovati vsem podružnicam, da oskrbe vsaka v svojem okraju začetkom me-

seca decembra t. l. sveto mašo za presvetlega cesarja Frana Josipa I., pri kateri naj bi se družbini udje in drugi verniki spominjali tudi rajne cesarice Elizabete.

2.) Želi isti glavni odbor, da vse podružnice do konca jubilejnega leta mesto zabavnih shodov in veselic nabirajo jubilejnih darov za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in kupujejo njenih tem namenom izdanih slavnostnih knjižic.

Nabiranje darov se vidi sicer na prvi pogled samopridno, a v resnici bi bilo eminentno patrijotično dobro delo.

Bilo bi dobro delo, ker se v družbinih zavodih vzgaja in podpira večinoma ubožna in zapuščena slovenska deca, ki se otima ne le potujčevanju, ampak tudi nravnemu propadanju s tem, da jo družba vsprejema v svoje zavode, da jo poučuje in vzgaja v katoliško-narodnem duhu, in da jo gmotno podpira z obleko, učili in v mnogih slučajih tudi z najpotrebnejšo hrano. — Srce krvavi glavnemu odboru družbe sv. Cirila in Metoda, ker mora skoraj v vsaki vodstveni seji zaradi nedostatka potrebnih sredstev neugodno rešiti mnogo nujnih prošenj za podporo.

Vsak dar za družbo sv. Cirila in Metoda je pa tudi eminentno patrijotično delo. Kogar z dobro vzgojo rešimo nravnega propada, tega rešimo omikani in koristno delujoči človeški družbi, in s tem zabranjujemo, da se ne množi število anarhistov in drugih državnevarnih ter vsakemu pravemu domoljubu škodljivih nezadovoljnežev. Kogar obvarujemo, da ne postane narodni odpadnik, tega smo morda uprav s tem obvarovali, da ne postane neznačajnik in izdajica tudi v mnogem drugem oziru. Značajni in rodoljubni Slovenci pa so bili in bodo vsikdar zlasti ob južni meji naše države najboljša opora mile nam Avstrije in najzvestejša ter najtrdnjēja bramba proti vsem sovražnim nakanam.

Mislimo, da nam ni treba obširneje utemeljevati poziva za nabiranje jubilejnih darov v

prid družbi sv. Cirila in Metoda. Pripomnimo le, da je imela družba zadnji čas precej manj dohodkov, kot druga leta zlasti zato, ker je splošno žalovanje in pijeteta zahtevala, da se opuste vse — tudi že napovedane veselice, ki so druga leta donašale družbi lepih dohodkov. Ta izguba se lahko obilno nadomesti z jubilejnimi darovi, ako se nakloni družbi tudi to, kar bi bile veselice stale.

Družba sv. Cirila in Metoda goji zlasti jedno željo, da bi mogla z jubilejnimi darovi plačati še precej obilni dolg, katerega je morala narediti, da je pod lastno streho spravila tako potrebno — jedino slovensko ljudsko šolo v Trstu, in da je postavila lepo „Narodno šolo“ v Velikovcu, na katero se smemo Slovenci s ponosom ozirati. Ta dolg kakor mōra teži družbo in je vzrok, da moramo na boljše čase zavračati vse — tudi najbolj opravičene želje in prošnje za kakoršno koli razširjenje družbinega delokroga.

Še nekoliko o tem, kako naj bi se nabirali jubilejni darovi. Umestno bo, ako vsa podružnična načelnistva ob tej priliki skličejo svoje redne letne zборе, ali pa prekoredne, kjer so se redni za letos že vršili. Tu naj svoje ude, in po teh tudi neude, s primernimi domoljubnimi govori navdušujejo za to, da poleg rednih letnih doneskov darujejo še izvanreden, če tudi le majhen jubilejni dar. Marsikaterega domoljuba, ki še ni ud naše družbe, bo morda mogoče ob tej priliki pridobiti, da pristopi k jedni ali drugi podružnici, ako ne kot ustanovnik z jednokratnim doneskom 10 gld. ali kot letnik z 1 gld. na leto, pa vsaj kot podpornik z letnim doneskom 10 kr. Poslednji znesek bodo gotovo radi darovali prav mnogi izmed priprostega naroda, ako jim zavedni rodoljubi na primeren način pojasnijo lep in blag namen, česar jih vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda nljudno prosi. Pokroviteljev, ki so vplačali jednokrat za vselej vsaj 100 gld., ima družba sv. Cirila in Metoda že lepo število, 238. Vender upa vodstvo, da izvanredna prilika cesarskega jubileja

Slika.

„Žrtvujmo se za narod, posvetimo mu vse svoje moči, potrebuje jih in naša dolžnost je, s čvrsto voljo lotiti se dela!“

Tako je končal dr. Novakič svoj brilantni govor in viharni „dobro“- in „živio“-klici so mogočno zaorili po dvorani. Vse občinstvo se je divilo navdušenemu rodoljubu, ki je s tako žarečo besedo ogreval srca svojih poslušalcev, on sam pa je stal na govorniški tribuni, ponosno vzravan, kakor prerok boljših časov, boljših dni.

Poklonil se je parkrat na vse strani dvorane, potem pa zapustil svoj vzvišeni prostor in v krogu svojih prijateljev še pozno v noč napival narodu in domovini slovenskej...

Boječe je potrkal Josip Želko na vrata odvetniške pisarne dr. Novakiča in s tresočo roko je pritiskal na kljuko, ko se je znotraj začul trdi uradniški glas: „Prosto“.

V zadregi je vrtel klobuk mej prsti in z negotovim glasom je vprašal najbližjega pisarja, je li ne bi mogel govoriti z gospodom šefom.

„Počakajte, menim, da kmalu pride“.

In Želko je čakal ter čakal. Vstopilo je še par gospodov, ki so leno poseli po stolih v prvej sobi, mej tem ko je on stal pri vratih in nervozno vrtel klobuk mej prsti.

Naposled je vstopil dr. Novakič, kolegijalno pozdravil gospode in jih odvel v drugo sobo, — na Želka se pa ni ozrl —.

Le-ta je pa čakal in čakal, da se doktor zmeni z gospodo ter bil nazadnje vesel, ko je čez dobro poldrugo uro vender prišel na vrsto.

Dr. Novakič je sedel v širocem komodnem z rujavim usnjem preoblečenem stolu pred elegantno pisalno mizo ter skoro nestrpno vprašal vstopivšega Želka:

„Želite?“

„Prosim, gospod doktor, jaz sem Josip Želko, bivši ključavničar pri Trdinovej tvrdki. Udeležil sem se zadnjih demonstracij proti Nemcem, vsled tega me je gospodar izpodil iz službe in zdaj se mi je še vrhu vsega zagovarjati pred porotniki“.

„No, in?“

„Prosil bi Vas sedaj, Vas, znanega rodoljuba, da prevzamete na razpravi moje zagovorništvo. Oženjen sem, imam dvoje otrok, reven sem in

na vrhu tega brez službe. Ali bi se ne hoteli Vi potegniti zame? ...“

„Vidite, dragi moj, tega jaz ne morem, Vi ste sami, ki bi vas imel zagovarjati, ker se pa bode razprava gotovo zavlekla, stala bi vsa stvar do kacij 80 gld. Pojdite k drugemu; mogoče, da kateri izmed njih zastopa še par družih demonstrantov in bo zadeva ceneja za vas“.

Ha, ha, in tako ravnaajo mnogi izmed onih, ki o vsakej priliki povdarjajo „Žrtvujmo se za narod“...

To sliko prinaša zadnja številka „Slovenke“. Po Ljubljani se dobro ve, kdo je ta famozni odvetnik — narodnjak.

Slovensko gledališče.

Opera.

Flotow: Marta. Populariteto, kakor jo uživajo Verdijeve opere, si je pridobila tudi Flotowa „Marta“, komponovana l. 1847. In ohranila si jo je do danes, ko je preteklo že več kot 50 let. Prikupljiva zmes operistiških in operetnih prizorov je ta ljubeznjiva opera, pojavlja se v nji v bogati meri tako toplo občutena poetična lirika, kakor tudi pristen humor in razkošna

navduši tudi za tak domoljubni dar še marsikatega odličnega rodoljuba, kateremu to do puščajo njegove gmotne razmere.

Ganimo se, dragi rojaki! Naj se ob tej priliki poživi, naj mogočno vsplamti dub, ki vodi družbo sv. Cirila in Metoda. Obnovimo in razširimo v vse kroge gorečnost in navdušenost za mili naš narod, za dobro, nadarjeno, a ubogo slovensko mladino, katera je v toliko krajih v nevarnosti, da se nam odtuji in pogubi.

Leto za letom čujemo na velikih skupščinah družbe sv. Cirila in Metoda obupni klic odposlancev slovenskega naroda iz tužne Koroške, lepe Štajerske in za vso Avstrijo tako važnega Primorja: „Morituri vos salutanti!“ Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda dobro pozna težki in skrajno nevarni položaj obmejnih Slovencev. A ono vstrajnosti ni izgubilo in noče obupovati. Dokler se borimo, dokler delamo za dobro stvar, za vzvišene ideje, — ne umiramo še, ampak živimo. Pomagajmo si sami, in Bog nam bode pomagal. Le pogumno in složno naprej!

Vse za vero, cesarja in domovino!
Meseca novembra 1898.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Izvirni dopisi.

Iz Kranja, dne 2. novembra 1898. V zadnjem času je bilo čitati v „Slov. Narodu“ nepregledno vrsto lažij o naših domačih razmerah, katere prijavlja znani dopisnik. S pomočjo svoje visoke učenosti, — ta se mu bere že na obrazu — katero pri vsaki priliki povdarja, kazoč na svoje slavne študije in na svojo rafinirano glavico, vsaja se in tuli v imenovanem listu proti nam, obrtni stranki, in sicer vedno, kadar začuti njegov „poglavarski nasek“, da smo se predrznili ožigosati sadove njegove žalostne politike. V št. 243. navedene lista samozavestno navaja, da „gotovi prijatelji preže od vseh strani na priliko, da bi mogli denuncirati navzgor, češ, Slovenci so ne-lojalni“. Nam se pa dozdeva, da se na Vas in Vaše besede, gospod dopisnik — s paglavcem Vas nečemo iz gotovih vzrokov nazivljati, kakor Vi našega dopisnika — nikdo toliko ne ozira, da bi se mu vredno zdelo „na vzgor“ denuncirati Vaše počenjanje, in če bi se to tudi zgodilo, bi se itak nikdo ne oziral na take ovadbe z ozirom na Vašo politično pritlikavost. Pri Vas je vsaka naša, še tako upravičena beseda perfidna laž, surovost in ne veste na kak način bi iztresli svojo jezico. To vse pa je nam v prijetno zabavo. Mirno Vam povemo „v brk“, da je bil skrajni čas, da smo se jeli i pri nas gibati. Gibali se pa bodemo in naš „paglavac“ bode še vedno „kričal in kamenje metal“ toliko časa, okler se bode nas preziralo in upoštevalo le takrat, kadar nas rabite v svoje koristi, dokler bodemo videli kak nepravilen korak v

gospodarstvu z občinskim premoženjem in dokler delate bistvene razlike med aristokrati in demokrati.

Naša stranka je popolnoma samostojna, odklanja vsako diktatorstvo. Od svojega cilja ne odnehamo, tudi če vzamete vsacega posebej „na piko“, in pišete še daljše in suroveje članke. Ves Vaš manever bode zastoj, in svetujemo Vam, da svoj trud porabite tam, kjer bi bil bolj umesten.

Navedli bomo dokaze, da so Vam dobra vsaka sredstva, s katerimi nas blatite po listih. Na poti je Vam zelo n. pr. gimnazijski prostor, ker je bil baje nesramno drag. Ker se že tako radi dičite z resnico, Vam povemo, da se našega dozdevnega generala ta točka prav nič ne tiče, ker dotični prostor ni bil njegov. Ker trdite, da je bila občina, katera je kupila ta prostor, takorekoč opeharjena, Vam i mi povemo resnico v brk, da je ponujal pred 15. leti — takrat so bili v Kranju taki prostori za polovico ceneji — neki kupec, katerega ime zamožete izvedeti, za prostor 6000 gld. in da je isti svet stal sedaj občino le 6300 gld. Lastnica prostora sploh ni mislila prodati, a to je storila le vsled tega, ker družega ni bilo dobiti, če nismo hoteli, da stoji gimnazija kje na polju. Kaj pa porečete gosp. dopisnik k temu, da prostor, kateri je bil v prvi vrsti predlagan in kateri bi bil najbolj primeren za zidanje gimnazije, dotični lastnik, kateri je slučajno ob enem župan, niti na prodaj ni hotel postaviti? Te točke bi se radi izognili, a sami ste nas v to prisilili, da smo jo omenili. Kje je toraj lojalnost? Ali ni bil poklican v prvi vrsti župan, da proda prostor občini, in potem še-le druge osebe, katere nimajo z občinskim premoženjem nikakega opravka?

Dalje razklada gosp. dopisnik, da smo mi uprizorili gonjo proti pok. Globočniku. Tudi tega vprašanja bi se radi izognili, vendar smatramo kot dolžnost, da pribijemo, da mi nismo rekli drugega, kot, da je on zanesel med nas strankarstvo. S tem smo hoteli označiti le dejstvo, da nas veseli, ker nas je ravno on pripeljal do spoznanja, s kom imamo sedaj opravka. Našel je gosp. dopisnik zopet prilike, da pokaže svojo akademiško oliko in da je v resnici še učenec, katerega je treba vedno „uhljati“.

V obče je pa bil rečeni dopis v „Narodu“ le reklama v volilne namene.

Pri zadnji deželnozborski volitvi pokazal se je Kranj v pravi luči. Strast, zdvijanost, terorizem — vse to bujno cvete v taboru liberalne stranke, katera si nadevuje tudi ime „kranjska inteligenca“. Ta stranka obstoji le iz kakih treh diktatorjev — vse drugo, nje rep, so pa večinoma taki, kateri so od njih, ali njih prijateljev odvisni. Ta plutokracija hoče podjarmiti vse prebivalstvo našega mesta, posebno pa tiste, kateri ji neustrašeno resnico v obraz brusijo — da bi ložje sama po svoji šibki

pameti gospodovala. Če se jo v kaki važni zadevi podreza, da bi toliko bolj upoštevala interese našega mesta, ali če se jo opozori na kak nedostatek, vpije na vse grlo, da se ji godi krivica.

Na večer dne 20. p. m. sklicala je liberalna stranka, recte kranjska inteligenca, javen volilni shod v gostilno g. P. Mayrja ml., pri katerem je predstavila volilcem svojega kandidata. Tega shoda se mi nismo udeležili.

Dne 25. p. m. pa je vabila obrtna stranka po vabilih, kateri so se dostavljali njenim somišljenikom v zaprtih kuvertah, na pogovor v gostilno g. Sajovica. Temu pogovoru je prisostvoval tudi kandidat g. kurat Koblar. Kmalu po določeni uri pridrla je z divjim krikom nasprotna stranka, na čelu ji znani razgrajšč. Ti gospodje, v družbi najetih nevolilcev in nezrelih mladeničev, so zahtevali, ko je hotel g. Koblar govoriti, da se na njih komando izvoli predsednik. Seveda smo se temu predlogu odločno uprli ter mirno povedali razgrajščem, da nimajo pri tem pogovoru nič opraviti, ker niso bili vabljeni, ker je to le zaseben pogovor in ne javen shod, in da smejo sicer mirno poslušati kot gostje. V svoji strasti so pozabili vse meje dostojnosti in upili: „mi hočemo predsednika, sicer ne bode nihče govoril“. Pohabljeni starčki, mladeniči z mlečnimi zobmi so obstopili g. Koblarja in v njega trobili. Pozabili so namreč, da so sami ravno njega pred nekaj leti skoro jednoglasno volili. Poprej omenjeni poglavar je stopil zatem na stol, gestiral z rokami, kot bi hotel vse navzoče pobiti, ter tulil kot kak derviš. Njegovo čedno obnašanje je njegove marionete vspodbudilo in jeli so se obnašati po njegovem izgledu. Seveda je bil preprečen s tem vsak dostopen pogovor, tako, da smo se meščani obrtne stranke morali preseliti v druge prostore. Na to je tolpa na generalno komando odšla.

In taka gospoda hoče gospodovati v našem mestu! Ali niste sami priznavali svoje surovosti? Zmagali ste le s silo, nikakor pa ne s prepričanjem volilcev.

Vse to Vas, gospoda prejasna, dobro ilustruje. Vi pljujete v svojo skledo! Prišel pa bode dan, ko bode zginil iz našega mesta oni demon, kateri pritiska k tlom sedaj malone vsakega meščana in kateri zabranjuje vsak prost korak. Vi sami tega ne morete čutiti, ker ste premogočni v svojih pravicah, a do tega spoznanja Vas bomo pripeljali prej ali slej s svojo parolo: aut — aut!

S Koroškega. („Slov. Narodu“.) Na moj, v „Slovenskem Listu“ objavljeni dopis, je „Slov. Narod“ odgovoril. To sem sicer pričakoval, a odgovoril je „Narod“ takó, kakor pišejo pri nas „Kärntner Nachrichten“, kadar se spravijo nad kekega Slovenca. Peča se „Narod“ z mojim dopisom jako malo, z mojo osebo pa po nepotrebnem zelo veliko. Dopis šteje med „oslarije“,

razposajenost v mnogovrstnih oblikah vselej le simpatičnih pojavov. Koliko veselja vlada na odru za semenjskega vrišča v drugem delu prvega akta in v četrtem aktu. To je pristno semenjsko gibanje, ki je izraža Flotowova glasba, ritmiški izrazovita, melodiški zabavna. Polna je humorja, polna je komike, značilne za pojedini izraz ljudske šaljivosti. Naravnost klasičen je duetni prizor med Plumkettom in Nancy v prvem delu 4. akta, prava glasbena humoreska redke vrednosti. Fin, nikdar ne žaljiv je lahkotni duh, ki nosi vse delo v njega veselih partijah. Nežen in čutapoln je Flotow zopet v lirskih partijah, ki vstvarjajo dobro drugo polovico opere. Znal je Flotow dobro in vselej umestno mesiti humor in liriko in naj si je hrepenljivi zanos, ki se nam kaže v mnogih arijah, dandanašnji že staromodni, ne bodemo ga šteli v zlo „Marti“ in njenemu skladatelju, ki je vendar le pisal v duhu svojega časa.

Libreto, ki služi „Marti“ za besedilo, je — odkritosrčno priznано, prav dober, da izvrsten, ako se oziramo na prvi dve tretjini obdelanega dejanja. Burleskna ideja, za katero se zavzema iz dolgega časa mladostna lady Harrieta in katera privede poslednjo kot „Marto“, njeno dru-

žico Nancy in lorda Tristana na Richmondski sejm služkinj, dobrodružno spletkarjenje, v katerem se vjameta razposajena Marta in njena družica kot služkinji Plumketta in Lyonela in pa prikupljivo izdelani prizori na domovanju poslednjih, vstvarjajo istinito uobro in srečno koncipirano dejanje. Konec in razvozlanje dejanja sta pač prisiljena, dete romantičnega mišljenja.

Proizvajanje reprize je bilo jednako dobro prvemu in se le pritrdi vsestranski pohvali, izraženi v prvem poročilu. Odlikovali so se zopet vsi solisti in s temi tudi zbor in orkester, na čelu vsem g. kapelnik Benišek, uzorni in neustrašeni voditelj in čudotvorni uprizoritelj. Vse skozi mojsterski nastopa neprecenljivi naš tenorist g. Rasković. Odličen kot igravec poda partijo „Lyonela“ tako simpatički in s toliko vnemo in gorkoto, da osredotoči na se pozornost vsega občinstva. V njem je najti ono moč, ki družji in spaja vse, kar je na odru, v jednotno vez, čeprav to v svoji umetniški priprostosti drugim občutiti ne da. Globoko se vživi v svojo ulogo, globoko občuti vsako bol in vidi se, ko da prihaja vsak izraz trpljenja resnično iz dna razburkane mu duše. Zato diči njegovo igro vselej pečat dovršenosti. Jednako, kot igralca, je

ceniti gospoda Raskovića kot čutapolnega in pa glasbeno izobraženega pevca. „Poslednja roža“ najde ravno v njem znamenitega interpreta, kakoršnega se izkaže g. Rasković sploh v vseh svojih partijah, v „Marti“ posebno še v dramatiški akcentuiranem velikem finalu 3. akta. O uspešnem nastopu gospice Štastne more se le ponoviti že v prvem poročilu izrečena pohvala. Izvršitev prve te velike uloge začetne njene kariere kaže vse polno najboljših znakov bodoče veljave, vsled česar je gospici pristrčno čestitati. Komiko ulog Nancy in Plumketta sta pogodila gospica Radkiewiczzeva in gospod Fedyczkowski brez ugovora znamenito neusiljivo pa rutinirano in brez šablone in zato vse hvale vredno. Polna njiju globoka in obsežna glasova doneče kovine se vjemata lepo tako v duetu, kakor služita tudi kvartetom v blagodoneč temelj. Gospoda Nollija je pohvaliti tako kot ljubeznjivega komika — igralca in komika — pevca, kakor tudi kot režiserja, ki se je vrlo potrudil za zunanjo uprizoritev „Marte“, katera je dosegla takim načinom v vsakem oziru najlepšo poizvedbo v čast slovenski operi.

dr. Foerster.

koje premlevala „Slov. List“, mene pa ošteje za „pobožnega orglarja“ itd. Vidi se iz „Narodovega“ dopisa, da gospodje pri njem znajo slabo orgljati; kajti kdor odgovarja, naj ne zavija resnice! To zahteva muzikalni takt. Od Vas, „Narodova gospoda“, ki imate „duševno zmožnost“ in „potrebno razsodnost“, zahteva narodnjak koroški, da dokažete — neresničnost njegovega dopisa. Po podatke k moji „biografiji“ pa pustite to pot še v svoji pisarni ali tiskarni ležati. Mogoče, da jih imate še več; za danes hočem ostati pri „že znanih“.

Imenujete me „pobožnega orglarja“ — orglar sem; a kaj hočete s tem dokazati? Jeli to sramota za Slovenca? Ali ste s tem dokazali, da na Kranjskem noben „principal“ nima nemške intonacije? Nikakor ne! pač pa dobro vemo, da se je od „Narodove“ gospode — deloma storilo, deloma pa priporočalo, kar je, ali kar bi bil našemu narodu — smrtni udarec. Opomnim Vas na — zvezo z Nemci na Kranjskem — farško gonjo — novo krščanstvo — to je Vaše delo, oziroma priporočilo. Ne mislite, da ostane tak duh samo na Kranjskem. — na Koroškem smo tudi še Slovenci, ki hočemo ostati veja slovanskega debela — ki smo zid, kateri Vas brani narodnega sovražnika. Jaz Vam povem, da, ako pademo mi — na Kranjskem niste mu kos!

Vi imenujete me „junaka“ seveda v svojem zmislu. A lože je vsigdar na Kranjskem sklepati zvezo z Nemci, kakor jim na Koroškem mernik krivic, ki jih je naš narod trpel in jih še trpi, — pred oči postaviti! „Da ste me zmirom pri miru puščali“, pravite; a, ko bi bila to resnica, bi izostala gosp., Mac Nevinova zadeva in da to omenjate, Vam daje slabo spričevalo poznanja — človeških razmer sploh — kakor tudi narodnih in koroških razmer posebej. „Pa Grafenauer in njegova piščal nam ne bodeta kratila spanja“, odgovarjate. Mogoče! Čisto mirno pa vender niste spali — sicer bi bili stvarno odgovarjali, a povem Vam vender: „Wer schuld ist, der schimpft“.

Nam na Koroškem pa kratki spanje Vaša taktika in needinost na Kranjskem; kajti, gospoda, mi gledamo na Kranjsko, a na jasnem hočemo biti! Mi se borimo obupno, a z vso previdno hrabrostjo, Vi pa se lasate med seboj za stvari, katere opeva „naš“ in „Vaš“ Preširen v sonetnem vencu št. 26. — Prosim Vas, opustite, kar Preširen graja, in storite, kar je Preširen čutil, pa bo sladki mir in veselje na — Slovenskem. A ne iščite osebnih časti, katera mine, ampak skrbite in učite tudi druge skrbeti za „čast naroda“, kateri bo ostal. In: „da se je morda tudi od druge strani predaleč seglo“ rekel je naš dragi Slomšek. So take odkritosrčne besede še premalo, za radovoljno spravo med brati? — Če je to premalo, potem sprave in edinosti na Kranjskem nočete — principijelno nočete — in propad celega naroda je neizogiben. Nasprotniki naši se veselijo naše smrti, in to tem ložje, ker izdelujete hud strup — Vi sami na Kranjskem! — Šel sem malo od strani, a pridem vender od nje — do nje. Vi pravite: „In bójazljivo srce naj se mu takoj umiri“. Ne! gospoda, srce moje se mi ne umiri in to ne zaradi tega, „ker me tožili ne boste“, ampak zaradi prihodnosti našega naroda, čigar hlapec sem in ostanem. Dalje pravite: „da se nikdar ne vtikamo v koroške razmere“. To se godi, menim, zaradi tega, ker Vam koroški Slovenci še niso dali povoda za to. Koroški Slovenci poznamo samo krajevne razlike med Korošci in Kranjci, a narodnega svojstva ne poznamo: ne poznamo jezika koroškega in jezika kranjskega, ampak — jezik in narod slovenski! Dovolite vprašanje: Bi li bili molčali Vi, če bi mi na Koroškem napravili zvezo z Nemci? Bi se Vam zdelo „narodno odločno“, ako bi bili mi čestitali g. A. Lemišu k njegovi izvolitvi v državni zbor? Ni se Vam zdelo „odveč“, ko sem jaz v dež. zboru poleg narodne zgoje zahteval tudi versko vzgojo naše mladine? Na take stvari bi Vi gotovo ne molčali — in v zadnjem slučaju tudi niste — kar je bilo jako čudno. „Da nimam povoda vtikati se v ljubljanske razmere“ posebno zategadelj ne, ker mi manjka dušnih zmožnostij, vam

odgovarjam: V ljubljanske razmere, v kolikor pridejo tukaj v poštev, ima povod vtikati se vsak narodnjak, ker so to — slovenske razmere, in mi smo Slovenci, ki hočemo s ponosom imenovati Ljubljano „slovensko zvezdo“ — a Vaše trde glave nam to branijo! Če sem Vam pljunil s svojim dopisom v oči, mi brez skrbi pljunite z dokazi nazaj in ne obsojajte drugih, če sem jaz kriv. Da Korošci rajši poginejo, nego bi živeli s pomočjo „ljublanske inteligence“, nisem nikoli pisal, ker Korošce ne štejem za „živino“ in ljubljanske inteligence ne „vse“ k trdovratnim narodnim grešnikom. To Vam odgovarjam jaz, ki spadam v vrsto tistih, „ki se morajo pri miru pustiti, kakor stekli psi“. Franjo Grafenauer, dež. poslanec.

Iz zlate Prage, 2. novem. (Izv. dop.) „Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus!“ bi vzkliknil Horac, ko bi še živel in bi se mu izljubilo brigati se za notranjo avstrijsko politiko. Same drobtine pobiramo, pečemo se le z malenkostmi, iz komarja delamo slone, taki smo kakor žaba, ki se je napihovala tako dolgo, hoteč biti volu jednaka, da je počila. Že štiri-najst dni nas razburja besedica „zde — tukaj“ in neutemeljena zahteva nemških častnikov: „hier“. Kakšen hrup je bil po časopisih, sklicevali so se shodi in zborovanja, ki so imela na dnevnem redu razpravo o ti zadevi in bila — prepovedana! Državni poslanci so morali intervenovati, in pomenljivo je bilo tedaj to, da minister odposlancev češkega kluba prvi dan niti predse ni hotel, da so torej oni grešniki, ki so klicali „zde!“, morali vender le odsedeti svoje zapore. In kako hitro se je našla pomoč za to malenkost: v bodoče se sploh ne bo več klicalo niti „zde“, niti „hier“, ampak molče se bo opravila vsa stvar, kakor se bo pri železnicah z znamenju, da se niti tu ne bo treba več pritoževati, če bi kdo klical samo „hotovo!“ ali samo „Fertig!“

Koliko takih malenkostij bi se dalo ravno tako lahko preprečiti, da bi se ne čutil razžaljenega ne ta, ne oni narod. Res, dobro bi bilo, da bi se po časopisih otvorila posebna rubrika, kjer bi se to priobčevalo in opozarjalo na te male rane našega narodnega telesa, pravijo „Nár. Listy“; kajti če narod krvavi iz več majhnih ran, ne more biti tako vztrajen v odločilnih bitkah.

Dočim pa naša politika ne more nikamor, opazamo velikanske napredke na kulturnem polju češkega naroda. Ni še dolgo, kar se je zaključila praška inženirska in arhitektska razstava. Čuli so se o nji samo pohvalni glasovi. Da, neki nemški strokovnjak je celo pisal, da je dokazala ta razstava, da so češki inženirji in arhitekti nadkrilili nemške svoje kolege. Dasi je bila bolj lokalnega značaja — in ne mednarodnega — vender je štela nad 568.000 obiskovalcev; med te se ne štejejo oni, ki niso plačali vstopnice, n. pr. slovanski gostje na Palackega slavnostih. dr. Razstava je imela velik gmotni in moralni vspeh, dočim ima dunajska jubilejska razstava velikanski deficit vzlic svojemu mednarodnemu značaju.

Sedaj pravijo, da nekaj let ne bo več razstav v Pragi; kajti zadošča menda, če so bile v osmih letih tri! L. 1891. je bila jubilejna razstava, ko se je obhajala stoletnica prve razstave na evropski celine — v Pragi sploh. Obiskalo jo je nad 2.100.000 ljudi. Gledališka razstava na Dunaju je imela posetnikov 1.100.000, poljedelska l. 1890. — 1.400.000, jubilejna letos 2.200.000. Krasno in posebno dobro uspela je bila v Pragi narodopisna — češko-slovanska razstava. Glavni točki na letošnji razstavi sta bili krasno, umetniško delo — panorama bitve pri Lipanah in gledališče na razstavi. Bilo je dovolj ljudi, ki so hodili na razstavo samo zaradi gledišča.

Letos, baš ta mesec, pa se je otvorila nova razstavica tekstilne industrije, katero je priredil češki trgovinski muzej. To je začetek obširnejše akcije, katero namerava začeti češki trg. muzej, da povzdigne veljavo češke tekstilne industrije. Muzej bo potem razstavo preselil v druga manjša češka mesta, da se bo češko občinstvo bolje seznanilo s češkimi izdelki tekstilne

stroke. Razstavljavci nimajo drugih stroškov, nego da pošljejo franko vzorce blaga; zato pa se jim dela reklama, ki vzbuja nadó na nova priporočila in naročila.

Politiški pregled.

Češko. Narodni socijanci in radikalci so sklenili kompromis za državnozborske in deželnozborske volitve. S tem je stališče Mladočehov znatno omajano. Kakor smo poročali, so njihovi nasprotniki pri zadnjih občinskih volitvah v Pragi dosegli znatnih uspehov, kar ni čuda če se pomisli, da je mestna uprava v dveh letih nagromadila 21 milijonov dolga. Pražani so se pričeli upirati prenapetemu modernizovanju Prage. Oklic proti kandidatom združenih Staročehov in Mladočehov so podpisali najznamenitejši pisatelji, pesniki in vseučiliški profesorji. — Mladočeški izvrševalni odbor je odobril sedanjo taktiko svojih drž. poslancev.

Drugi katoliški shod za Nižjo Avstrijo, vršil se bode, kakor je razvidno iz oklica, ki ga objavljajo katoliški listi, dne 29. in 30. novembra na Dunaju. Vabljeni so na ta shod katoliški Nižje Avstrije vseh stanov.

Madjari so ginjeni. Cesar jim je sporočil, da želi, naj stoji madjarski spomenik pokojne cesarice Elizabete na prostoru, kjer je doslej stal spomenik Hentzijeve, katerega so Madjari pisano gledali. Cesar bode ta neljubi spomenik zvestega patrijota odstranil na svoje s'roške, ter ga postavil na dvorišče kake vojašnice. — Skupščina stranke prava na Sušaku je Madjare silno zbodla. V ogerski zbornici je radi tega ropotal Geza Polony. Jezi jih, da so prišli na shod drž. poslanci z Dunaja. V tem vidijo nevarnost za celokupnost dežel krone sv. Štefana.

Nemški cesar je odpotoval iz Jeruzalema, ko je blagoslovil novo protestantsko cerkev. Govoril je zopet prav veliko in nemški listi ga hite proglašati za „krščanskega cesarja vseh Nemcev“. Od sultana je dobil v dar zemljišče, na katerem se je vršila zadnja večerja, ter je poklonil ta prostor tamošnjim nemškim katolikom. Policija zopet lovi nekaj anarhistov, ki so zapustili Aleksandrijo z namenom, usmrtiti cesarja Viljema.

Konferenco proti anarhistom bodo vlasti imele 24. t. m. v Rimu.

Francosko. Kasacijsko sodišče v Parizu je izreklo glede Dreyfusove afere, da je zahtevanje po reviziji procesa opravičeno in da se ima popolniti preiskava ter še enkrat proučiti vsi spisi. S to razsodbo so zadovoljni tudi nasprotniki Dreyfusa. — Novo ministerstvo je sestavljeno. Dupuy je prevzel predsedstvo in ministerstvo notranjih zadev, Lebret justico, Freycinet vojno ministerstvo, Lockroy mornarico, Delcasse zunajne stvari, Peytral finance, Leygues nauk, Delombre trgovino, Viger poljedelstvo, Krantz javna dela, Guillaumin kolonije. Zmerni republikanci to sestavo pozdravljajo. Dupuy je sedaj že četrti ministerski predsednik.

Ruski car je ukazal, da se na njegove stroške popravijo na Grškem vse one cerkve, katere so v zadnji vojni razdejali Turki. Stradajočim v Epiru je poslal 30.000 vreč moke.

Grška kraljeva dvojica je bila te dni na Dunaju. Ko se je vračala domov, je v Trstu pred hotelom „de la Ville“ nekaj občinstva demonstrovalo proti njej. Policija je posegla vmes.

Na Španskem je pričelo zopet vreti, ker zedinjene države ameriške zahtevajo, da jim mora Španjska odstopiti vse Filipine in ne samo Manile in Luzona.

Zopet vojska? Med Angleško in Francijo je jako napeto razmerje radi male pokrajine Fašoda v osrednji Afriki. Angleži trde, da ista pripada Egiptu, Francozi pa, da je svobodna zemlja, katere so se oni polastili. Radi tega ste obe državi pričeli se oboroževati. Izključeno ni, da se stvar z lepa poravna.

Kreta. Imenovanje grškega princa Jurija kretskega guvernerjem je baje gotova stvar, kar je velik vspeh Rusije. S tem bi bilo kretske vprašanje rešeno. Radi zadnjih nemirov je bilo obešenih 5 oseb.

Domače novice.

Osebnosti. Prevz. g. knezoškof dr. A. B. Jeglič se je v sredo odpeljal proti Rimu. Mej potom je obiskal knezoškofe v Mariboru, Celovcu in Briksenu. — Kmetijska družba za Kranjsko je imenovala drž. posl. g. Jos. Pogachnika namestnikom za industrijski in gospodarski svet. — Kanonično umeščena sta bila v sredo 26. oktobra č. g. Gustav Šifrar na župnijo Borovnica in č. g. Fr. Lakmayr na župnijo Št. Jošt nad Vrhniko. — Mašniško posvečenje sta prejela pretečeno nedeljo č. o. Ferdinand Zajec in Frančišek Ambrož iz reda manjših bratov. — Umrl je v Gradcu dr. med. Viktor Supan.

O, jerum, jerum! V Ljubljani manjka Slovencev! Neki katoliško-narodni zavod je dal službo nasprotniku Slovencev Perhautzu, ker ni — Slovencev. V drugem katoliško-narodnem zavodu, odkoder se bode širila tiskana narodna zavest, je položil parkete nemški mizar Binder, ker ni — Slovencev. Napredno-narodni župan Hribar je kupil ur za loterijo na Dunaju od Nemcev, ker v Ljubljani ni — Slovencev. V „Napredno-narodnem domu“ v Ljubljani, čigar prostore so pred kratkim posvetili vseslovenski učitelji, visokošolci in starešine naroda, so dobili za gostilničarja Nemca in ta je določil ondi posebno sobo za Nemce, ker ni — Slovencev. Če pa kje v kaki narodni družbi sedi le ena dama, iz spoštovanja do nje govore vsi gospodje nemški, zato, ker je tudi ona — Slovenka. In sredi te narodne Sodome mora izhajati „Slovenski List“!

Narodna stranka na delu. Narodna stranka v kranjskem deželniškem šolskem svetu po svojem zastopniku dr. Schafferju jako odločno postopa. Sedaj je menda dr. Schafferjev upliv preskrbel, da je dež. šolski svet samo v nemškem jeziku izdal status kranjskega učiteljstva. „Učiteljski Tovariš“ nima grajalne besede zato, pač pa bije po g. Gaberščku, ker „Soča“ te kruhoborske narodne mlačnosti ne odobrava. „Učit. Tovariš“ ravna popolnoma dosledno. Hvalil je vstop Schafferjev v dež. šolski svet, sedaj mora prikrivati tudi njegove grehe, katere dela v imenu narodne stranke.

Posnemajmo! V zadnjih številkah „Slov. Lista“ so dopisniki iz raznih krajev izražali svojo nevoljo, da c. kr. okr. glavarstva na skrajno neuljuden način prezirajo slovenščino. Odločni korak v tej zadevi je storil občinski zastop v Šempasu, kateremu je okrajno glavarstvo goriško poslalo samolaški oglas ter z nemškim dopisom ukazalo, da ga mora nabiti. Županstvo je sklenilo, da ne prilepi nobenega razglašila, ki ni tiskan tudi v slovenskem jeziku, ter je vso stvar izročilo državnim poslancem. Tako naj delajo vsi naši uradi, č. gg. župniki, župani in učitelji, vračajo naj okrajnim glavarstvom samonemške dopise, pa bodo oblastni gg. okrajni glavarji postali ponižnejši, ker jim ne bomo dali sami priložnosti, da bi pometali z nami. Gg. drž. poslanci pa naj poskrbijo, da izginejo tudi samonemški pečatniki okrajnih glavarstev!

Za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani so se izrekle občine Homec, Šmarca in Gojzd v kamniškem okraju in štajarske občine Hrustje, Mota, Kapela, Radenci, Rihtarovci, Turjanci, Očeslavci, Murski Vrh in Zasad. Skoro izide spomenica, katero je deputacija pripravljalnega odbora za slov. vseučilišče predložila na Dunaju, v posebni brošuri.

Deželni zbor kranjski bode letos prosilo „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ za povišanje starostnih doklad in izboljšanje pokojnine kranjskemu učiteljstvu.

Otvoritev delavskih domov je preložena na nedoločen čas, ker je prevz. g. knezoškof dr. A. B. Jeglič odpotoval v Rim.

Repertoar slovenskega gledališča. V nedeljo, 6. t. m., se bo igrala drugič češka narodna igra s petjem in plesom „Jurčkove sanje“. Pevske točke izvajajo operna pevka gospodična Stastna, subreta g. Polakova, g. rež. Inemann, g. Housa, g. Prejac ter moški in mešani zbor. — V torek, 8. t. m., in 10. t. m.

se bo igrala opereta „Klarica na vojaških vajah“.

Jubilej slovenskega skladatelja. Petdesetletnico svojega delovanja kot zborovodja je obhajal v četrtek 27. oktobra vpok. šolski vodja g. Leopold Belar. Naj bi še mnogo let živel slovenski pesmi ter gledal njeno zmagoslavje, katero je neutrudnim delom pripravljaj. Slava veteranu na našem glasbenem polju!

Socijalni demokratje so pogoreli 27. oktobra pri občinskih volitvah v Ržišah v zagorski okolici, kjer so si mislili zgraditi trdnjavo na Kranjskem. Krščanski socijalci so jim prečrtali račune.

Shodi. Preteklo nedelje sta na občnem zboru katoliškega političnega društva v Kamniku poročala drž. poslanca dr. Krek in Vencajz. Društvo ima blizu 800 udov. — Prav lep ljudski shod je bil preteklo nedeljo v Dobropoljah. Za pouk ljudstva neumorno delavni g. notar Gruntar je pojašnjeval dedno pravo. Govoril je tudi dež. poslanec Kalan o gospodarskih in političnih razmerah Slovencev. Shod je sprejel resolucijo, v kateri se odločno ugovarja, da naši narodni nasprotniki vsak pojav med Slovenci, ki teži po večji gospodarski in politični svobodi, krivo tolmačijo in sumničijo celo naše neomadeževano lojalnost, ter je izrekel, oprt na zgodovino in sedanjost, svojemu presvitlemu vladarju neomejeno ljubezen in udanost ter večno zvestobo habsburško-lotarinški dinastiji. Dalje se je izrekel za nadsodišče in vseučilišče v Ljubljani ter pozval vse slovenske občinske zastope v političnem okraju Kočevskem, da naj skoro odpošljejo dotične peticije. Shod je pozdravil „Našo Stražo“ in izrekel prepričanje, da je Hrvatom in Slovencem treba vzajemnega nastopanja.

„Gasthaus zur Stadt München“. Ta nemška spaka visi nad vrati neke gostilnice v Rožni ulici v Ljubljani. Gostilničar je tako prijazen, da pusti peti „Die Wacht am Rhein“. V tej gostilnici imajo svoje seje nekatera slovenska društva. Naj predlagajo krčmarju, da odpravi samonemški napis!

Jubilejne slavnosti srednjih šol se bodo vršile 2. decembra s slovesno božjo službo in z nagovori v šolskih prostorih. Vse druge prireditve izostanejo. Pouka 2. decembra ne bode.

Železnico na Šmarno Goro je dovolilo železnično ministerstvo zgraditi ljubljanskemu županu Hribarju in stavbeni tvrdki Ritschl & Co. na Dunaju. Železnica je projektovana v zvezi z velikim hotelom za zračno zdravilišče. Železnica bi peljala iz Ljubljane po državni cesti skozi Šiško, Št. Vid ter od ondi skozi Vižmarje in Tacen na Šmarno Goro.

Drobne novice. Na celovski realki so izključili te dni dva nemška dijaka radi razžaljenja Njega Veličanstva cesarja. — V Novem Mestu je bil včeraj obešen Matija Režek, ki je na Gorjancih umoril in oropal nekega moža. — V Metliki porojeni 27letni Robert Ullepitsch pl. Krainsfeld je pri dunajski lokalni železnici ponoveril 10.000 gld. ter pobegnil. Ujeli so ga v Curihu. Tudi ženo njegovo so zaprli. — V Trstu je doslej državni pravnik pri obravnavah vedno laški govoril. Te dni pa je slovenščina tudi tu priborila si pravice in drž. pravnik je prvokrat slovenski govoril. — Slovenska porotna klop v Gorici bode pri prihodnjih obravnavah mogoča, ker je izžrebanih 18 Slovencev.

Za male obrtnike. Državno vojno ministerstvo si namerava nabaviti več oblačilnih in opravnih predmetov iz usnja potom malega obrta. Dobava obsega čevlje, jermena, tornistre, torbe, sedala za sedla, pasove i. t. d. Postavno kolekovane (kolek za 50 kr.) ponudbe je vložiti najkasneje do 8. decembra 1898, 12. ure dopoldne. Zlasti pa je pripomniti, da se morejo oni mali obrtniki, ki se dobave ne udeležijo samostojno, ampak združno, udeležiti te dobave le s posredovanjem dotične postavno obstoječe zadrage. Vse podrobnosti pove razglas, ki se lahko vpregleda tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Slovenski dijaki v Pragi. Piše se nam: Poročilo „Domovine“, da slovenski dijaki v Pragi študirajo večinoma na nemški univerzi, ni res-

nično. 8 jih študira na češki, 6 na nemški univerzi, ostali so absolvirani ali so na drugih čeških šolah.

Učiteljske plače na Štajarskem utegne deželni zbor — kakor nemški listi poročajo — v bodočem zasedanju ugodno urediti, in sicer po osebnem razrednem načinu, t. j. po starosti in službenih letih učiteljev. Imeli bi učitelji po 700, 800 in 900 gld. plače, starostne doklade po 100 gld., opravilne doklade po številu šolskih razredov in draginske doklade v večjih in zdravilstvenih krajih. Naslov „podučitelj“ se misli odpraviti in služili bi učitelji le 35 let. Učiteljice bi dobivale le 80 %, plače moških učnih močij. — Štajerskih šol je bilo l. 1897. skupno 828; 235 z enim, 227 z dvema, 157 s tremi, 105 s štirimi 102 s pet in 2 s šestimi razredi. Celodnevni poduk je bil na 85 %, šol, poludnevni poduk le na 120 šolah. Za šolo sposobnih otrok je bilo 191.088, obiskujočih 183.606, torej je le 7482 otrok ostalo brez šole. Učnih močij je bilo 2322. V Gradcu pride na jedno moč 46 otrok, v Mariboru samo 42, kar je najugodnejše. V šmarškem okraju pa pride celo 125 otrok na jednega učitelja, kar je najneugodnejše v celi deželi.

Nove orglje so dobili na Vratih. Izdelal in postavil jih je g. dež. poslanec in orgljarski mojster Fr. Grafenauer. Delo hvali mojstra!

Zopet nove razglednice je založil knjigovez g. Ant. Turk in sicer: „Ljubljana z Grada s sv. Jakoba cerkvijo“, „Palača ‚Osoje‘ na ljubljanskem Gradu“ in posebno lepe razglednice „Pozdrav s Save“. Kupujte povsod domače razglednice!

Otvoritev odlične narodne firme naznajamo v inseratnem delu današnje številke. Pozdravljati moramo, da sta gg. Česnik in Milavec pokazala z otvoritvijo nove, odločno narodne trgovine veliko podjetnega duha, ki je doslej Slovincem v Ljubljani v manufakturni stroki tako nedostajal, da so manufakturne trgovine v Ljubljani večinoma v rokah naših nasprotnikov. Slovenci in Slovenke, hitite v obilnem številu v novo slovensko trgovino. Svoji k svojim!

Spominek na slavnost slovenskega pesnika Iv. Vesela Koseskega, ki se je vršila dne 14. vel. srpana 1898 v Spodnjih Kosezah povodom stoletnice njegovega rojstva. Poklonjen rojakom njegovim. Založil in tiskal Dragotin Hribar v Celju. Cena 20 kr., po pošti 22 kr. Priporočamo to knjižico najtopleje, ker je otela pozabljivosti slavnostni govor g. dr. Fr. Detele. Ta govor je jeden najkrasnejših, kar se jih je govorilo ob sličnih prilikah. Poleg tega prinaša knjižica še opis slavnosti iz peresa g. Maksa Pirnata, Dr. M. Opekova slavošpev Koseskemu in ponatis nekaterih pesmij Ivana Vesela Koseskega.

Društva.

Javno predavanje. „Slovenska krščansko-socijalna zveza“ najudaneje vabi k javnemu predavanju, ki bode jutri dne 6. novembra ob 6. uri zvečer v veliki dvorani „Katol. Doma“. Govoril bode č. g. dr. Aleš Ušeničnik „Apologetični govor o začetku in koncu sveta“.

Za „Našo Stražo“ nam je poslal č. g. J. M. Kržišnik, kapelan na Teharjih pri Celju udnino za tele plemenite Teharčane: Lovro Šah, nadučitelj, A. Preskar, tajnik; Franc Zupanec, Jak. Legvart, delavci; J. Pišek, J. Pečnjak, posestnika; J. Rebov, župan; Tinko Stojan, mizar; M. Zabukovšek, pisar; gđc. Zorič, učiteljica; dr. Z. Dolšchein, zasebnik; J. Šušteršič, J. Cajhen posestnika; župnik A. Šibal in kapelan J. M. Kržišnik pismo: „Kje je razmeroma toliko udov, kakor na „plemenitih“ Teharjih. Jih ima Ljubljana—Celje—Gorica vsaj toliko?“

Martinov večer priredi „Slovenska krščansko-socijalna zveza“ v Ljubljani v nedeljo 13. t. m. v veliki dvorani „Katol. Doma“. Vspored bode jako zanimiv. „Slavec“ bode slavil ob istem času Martina pri Virantu, v Šiški pa bode odotna Čitalnica priredila zabavni večer. — Pevsko društvo „Ljubljana“ priredi Martinov večer v „Narodnem Domu“.

Politično društvo „Edinost“ bode imelo 13. t. m. v Trstu svoj občni zbor.

Plemenit dar. Za „Dijaško podporno društvo“, katerega snujejo tržaški Slovenci v proslavo cesarjevega jubileja, je daroval g. Fran Kalister v Trstu 4000 kron.

Društveni večer bode danes zvečer priredilo „Slovensko učiteljsko društvo“ v Ljubljani v „Narodnem Domu“. Predaval bode g. prof. Levec v jubilejski razstavi.

Zborovanje podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trbovljah bode jutri dne 6. novembra ob 3. uri popoldne v gostilni gospoda Antona Volavškega. Poučne govore govorita gg. dr. J. Serbec, D. Hribar in drugi. Med zborovanjem pel bode mešani zbor katoliško-delavskega društva v Trbovljah. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Družbe sv. Cirila in Metoda sladna kava je izšla. „Zavitkom v narodnih barvah po $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{10}$ kg vsebine je napis: „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Blago je najboljše. Cene na drobno in na debelo so jednake sovrstnim kavam. Založnik te kave je Ivan Jebačin, trgovec v Ljubljani. Sedaj imamo Slovenci poleg izborne družbine kave (cikorije) tudi sladno kavo. Tem načinom je vstreženo mnogim željam po domači kavi. Rojakinje in rojaki! Segajte po tem domačem blagu, ker tem potom razširjate slovensko ime in podpirate družbo sv. Cirila in Metoda, ki ni samo vsestranske podpore vredna, ampak tudi potrebna osobito sedaj, ko množi svoje šolske zavode.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so od 1. do 25. oktobra poslali: Slavno uredništvo „Slov. Lista“ 3 gld. 25 kr. — Gospici Pepica Bregant in Štefka Novak v Kamniku zbirko 15 gld. — Iz nabiralnika v gostilni gospe Drag. Wessnerjeve (pri Katrineku) v Leščah 5 gld. 50 kr. — Podružnica za št. Kancijan in okolico 22 gld. — G. Franica Burkeljčeva v Radečah 5 gld. 50 kr. iz nabiralnika. — G. prof. Vodušek v Ljubljani 50 kr. — Gdč. učiteljica Režika Strlé 1 gld. 33 kr. iz nabiralnika v Vintgarju. — G. Borovščak daroval za nabrane znamke 3 gld. 25 kr. zahvaljujoč se darovalcem teh znamk. — Č. g. kapelan Trstenjak pri sv. Mihelju tik Šoštanja 2 gld. — Podružnica za Opače in okolico 25 gld. 80 kr. — Podružnica za Vuhred in Marenberg po č. g. župniku Jos. Černiku 46 gld. 40 kr. — kot nabirek na Remšniku, iz nabiralnika v Marenbergu in donesek članov. — G. Josip Vrtovec, gostilničar v Vel. Žabljah iz nabiralnika 1 gld. 50 kr. — Moška podružnica v Kamniku 175 gld. — Ženska podružnica v Postojini 28 gld. — Preostanek ob kupovanju knjige „Naš cesar Fran Josip I.“ 70 kr. — Slovenci! Družba naša je v velikih denarnih stiskah. Ako bodo darovi tako pičlo prihajali, kakor zadnja dva meseca, bode morala družba nekaj svojih zavodov zapreti. Prosimo milosrčne prijatelje, da se zopet spomnijo koristne družbe sv. Cirila in Metoda.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Razne stvari.

Kuga na Dunaju. Strežnica Pecha, ki je stregla umrlemu slugi Barišu, ter se pri tem okužila, je umrla v nedeljo na Dunaju. Deset dni je trpela neznosne bolečine. Bila je stara 22 let, ter je nameravala v nedeljo zapustiti dosedanje službo. Pecha je tretja žrtev kuge na Dunaju. Pravijo, da so sedaj nevarnost razširjenja te strašne bolezni popolnoma omejili. Cesar je odlikoval vse one nastavljene v dunajski občni bolnici, ki so si pridobili zaslug za zatrtje kuge na Dunaju. Dr. R. Pösch, ki je prevzel po smrti dr. Müllerja zdravljenje okuženih, je dobil viteški red Franc Jožefovega reda, dr. M. Mayer, njegov pomočnik, je dobil zlati zasluženi križec s krono, sestre usmiljenke družbe najsvetejšega srca Jezusovega Ver. Gerhard, Lukr. Kashuber, Wilfr. Bazan, (ki je bila sama bolna), Nic. Janikowski ter postrežnica Jo. Hochecker pa Elizabetino kolajno.

Falb prorokuje za mesec november veliko dežja in malo mraza. Od 1. do 6. novembra prorokuje deževno vreme, srednjo temperaturo, ki se naposled zviša. Od 7. do 12. nov. naj bi silnejše deževalo, sosebno 10. in 11. bode deževje

zelo razširjeno. Med tem časom precej toplo vreme. Dežja, a ne posebno veliko, bode tudi od 13. do 21. t. m. 14. novembra je kritičen termin druge vrste. Dnevi od 22. do 25. t. m. bode precej suhi, temperatura nazaduje, a se vzdigne zopet od 26. do 30. novembra. Tedaj bode po raznih krajih snežilo. 28. novembra je kritični termin tretje vrste.

Šeststoletnica rojstva Danteja se bode najslovesnejše praznovala v San Gimignano.

Na sibirski kugi je v Varšavi 1. t. m. umrla neka 46letna žena. Bolnico so takoj desinficirali.

Ljubosumni starček. V Pulju je v četrtek 70letni Jakob Fullin dvakrat ustrelil na svojo 30letno ženo in sebi prerezal vrat. Vzrok: starčeva ljubosumnost.

Najnovejše vesti.

Iz državnega zbora.

(Izvirno poročilo.)

Včeraj pričela se je državnozborna seja pod vodstvom silne megle. Megla na ulici, megla v zbornici, in kadar so nastopali govorniki, je bila zbornica prazna, prazna pa tudi galerija. Predmet zborovanju je bila obtožba bivšega ministerskega predsednika grofa Badenija. Prvi govornik demokrat dr. Kronawetter dolžil je grofa Badenija, da je leta več stotisoč iz dispozicijskega zaklada za svoje strankarske namene izdal, in da je tako državo oškodoval. Za dispozicijski zaklad je dovolil državni zbor 100 tisoč goldinarjev. Davis, ki bi imel dobiti za „Reichswehr“ na leto 90 tisoč gold. — dobil je pa dejansko 150 tisoč gold. — kje je dobil grof Badeni denarja, da je plačal ta znesek in pa še navadni prispevek drugim časnikom? — Dobil ga je v državni blagajni, in to je jasno oškodovanje državnega imetja, ker govorica, da bi bile posamezne osebe potrebne zneske prispevale, ni verjetna. Govornik predlaga obtožbo.

Ministerski predsednik grof Thun odgovoril je takoj predgovorniku, da predlagana obtožba ni opravičena, ker je dognano preiskavanje dispozicijskega zaklada pokazalo, da grof Badeni ni izdal novčiča neopravičeno. Dispozicijski zaklad odredjen je ministerstvu v potrebno državno porabo, ne da bi bilo treba o tem račun dajati in uže zaradi tega se ne more o oškodovanju države govoriti. Porabi se sem ter tja cela vsota na leto, a preostane tudi večji znesek v zakladu, ker ni bilo povoda porabiti celo letno dotacijo, a porabi se potem prihranjeni znesek, kadar se nudi priložnost in potreba. Tako je lahko mogoče, da se izda več, kakor znaša letna dotacija, a s tem se ne oškoduje državni zaklad. (Odobranje na desni.)

Naslednji govornik divjak p. Stojalovski trdi, da se ruši po dispozicijskem zakladu javna morala in posebno morala vladnih uradnikov, ki se uporabljajo za strankarske namene. Badeni je to osobito v Galiciji uprizarjal, — in zaradi tega podpira govornik obtožbo proti Badeniju. Socijalni demokrat Kozakiewicz se pridruži predgovorniku in povdarja posebno, da je Badeni uporabljal časnikarstvo v to, da je svojemu osebnemu sovraštvu ugodil.

Naprednjak Pfersche je ponavljal vse to, kar je povedal že dr. Kronawetter in pristavil, da se je vsled zveze Badenija z „Reichswehr“ vložila tožba na plačilo zneska 279.000 gld. Badeni je tedaj prekoratil mejo podane mu oblasti, in to je povoda dovolj proti njemu upeljati ministersko obtožbo.

Upisanih je bilo še 20 govornikov za obtožbo, a zbornica je določila po osebnem glasovanju s 173 glasovi desnice proti 103 glasovi leve, da se razprava konča. Voljeni generalni govornik, nemški nacionalec, Dobernig ponavljal je še enkrat razmerje Badenija z uredništvom „Reichswehr“, in je osrečil poslušalce z novico, da obtožnica ne velja toliku Badeniju, nego sedajnemu sistemu vladanja, katero je uže tolikanj nesreče prouzročilo državi in nemškemu življu. Po konečnem govoru poročevalca dr. Kronawettera sklenila je zbornica s 163 glasovi večine proti 117 glasovom, da se ministerska obtožba proti Badeniju zavrže. Sledile so ne-

katere interpelacije Türcka, Bernerja, Pergelta. Osmešil se je Iro, ki je zahteval, naj jezikovne naredbe cesar odpravi s cesarsko naredbo, kakor je odpravil Hentzijev spomenik. Tudi danes je seja. Drž. zbor bode skoro gotovo zboroval do 4. decembra, da se mu tako omogoči ovacija o priliki cesarjevega jubileja.

Ogerska kvotna deputacija ni vsprejela predloga avstrijske kvotne deputacije, ki je določila kvoto 38:62 — 61:38. Ogri ponujajo kvoto 31:997. Deputaciji se torej ne morete zjediniti. Besedo imate sedaj vladi in parlamenta.

Državni sluge. Ministerstvo je dalo proračunskemu odseku na razpolago statistični izkaz, kateri kaže, da je v celi državi nastavljenih 16654 državnih slug, ki jim je treba plačo povišati. Leta izkaz bo vodilo za nadaljno posvetovanje. Kakor danes položaj kaže, se bo vladni načrt zakona bistveno izpremenil, in to le v korist po zakonu prizadetih slug. — Za ureditev plač finančnih stražnikov se je včeraj v državnem zboru vložil nujni predlog, ki se bode odstopil budgetnemu odseku.

Bacquehem, štajarski cesarski namestnik, bode menda res odstopil. Poročajo, da njegov namestnik ne bode baron Hein, nego deželni predsednik v Šleziji grof Clary Aldringen.

Dreyfussovo afero bode kasacijski dvor v Parizu pričel preiskovati v ponedeljek. Zogotavljajo, da bode preiskava trajala več mesecev, Zaslizali bodo baje tudi Dreyfusa.

Na Kreti so danes prevzeli evropski admiral upravo v vseh uradih.

Zanimiva brošura „Uvaževanja vredna pojasnila k vodovodnima projektoma mesta Kranja“ je izšla danes. Izdal in založil jo je gosp. Tomo Pavšlar, lastnik valjičnega mlina v Kranju. Več o tem prihodnjič.

Sadni trg, in sicer za namizno blago, hoče prirediti c. kr. kmetijska družba v drugi polovici meseca novembra t. l. v Ljubljani. Udeleženci sadnega trga morajo svoje sadje razstaviti v lično prirejenih zabojih, jerbasih ali cajnah, katere drže najmanj po 10 kg. Sadje se bo na mestu prodajalo, in sicer razstavljeno in na podlogi razstavljenih vzorcev tudi tisto, ki je kak razstavljavec ima še doma. Vsak udeleženec sadnega trga, oziroma razstavljavec mora biti sam navzoč. Kdor nima sam dovolj sadja, da bi se mu splačalo priti v Ljubljano, naj se združi s sosedi. Sploh priporočamo občinam, podružnicam, zadrugam itd., naj se sadnega trga udeleže skupno ter naj k prodaji pošljejo pooblaščenega zastopnika. Da bo družba vedela, ali bo mogoče prirediti tak sadni trg, pozivljemo vse tiste, ki se ga mislijo udeležiti, naj to sporoče do 10. novembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani ter naj v sporočilu tudi navedejo, ki koliko sadja mislijo poslati na trg.

Slovensko vseučilišče in občinski odbor mesta Kranja. Z ozirom na dopis iz Kranja v 52. številki „Slovenskega Lista“, v katerem se tamošnjemu občinskemu odboru očita nebržnost in zaspanost zato, ker še do sedaj ni sklenil prošnje za slovensko vseučilišče, se nam poroča, da ne zadene občinskega odbora nobena krivda v tej zadevi, ker je bil le-ta že aprila meseca pripravljen, ukreniti dotični sklep, a se mu je od večje strani namignilo, naj počaka ugodnejšega trenutka. (Zakaj še sedaj spi?)

Dvoje lepih stanovanj.

V pred dvema leti novo zgrajeni hiši na „Karlovski cesti“ štev. 24. oddati je dvoje lepih stanovanj z dvema sobama in vsemi pritliklami, takoj ali pa s prvim svečanom. Več se poizve ravno tam l. nadstr. desno. 100 (3—1)

Kuharico

išče

99 (3—1)

župnik na Dolenjskem.

Več iz prijaznosti pove upravništvo „Slovenskega Lista“.

Krojaška tvrdka v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

Jos. Rojina

sa priporoča čast. duhovščini in sl. občinstvu v izdelovanje

modernih in finih oblek

po najnovejšem francoskem in angleškem kroju iz modnega, trpežnega blaga, katerega ima v veliki izbiri v zalogi.

Cene delu in blagu primerno nizke.

Izvrstna desetletna praksa, kojo sem si pridobil v Parizu in Londonu, omogoča mi, da zadovoljim vsestransko tako oziroma eleganco in okusa, kakor gledé točnosti in solidne izvršitve.

Priporočam se prav uljudno v znatna naročila ter beležim
velespoštovanjem

101 (3-1)

Jos. Rojina, krojaški mojster.

Prodaja vina.

„Kletarsko društvo v Ormoži“, vpisana zadruga z omejeno zavezo, naznanja, da ima

letošnjega vina prek 600 hektolitrov

iz najimenitnejših vrhov ormoških goric na prodajo. — Kdor želi kupiti, naj se oglasi pri gosp. načelniku Francu Hanželicu na Hardeku, ali pri blagajniku g. Alojziju Miklu v Ormoži; ondi se tudi na pismena vprašanja odgovarja.

102 (2-1)

Pozor!**Premog 50 klg. samo 50 kr.!**

Čast mi je slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da začeni z današnjim dnem prodajam

trboveljski premog

50 klg. samo 50 kr.

Prodaja se v plombovanih vrečah.

Naročila se sprejemajo na Radeckega cesti (Kravja dolina) šte. 3.

Priporočam se v obilno naročilo. — Z odličnim spoštovanjem

Josip Turk ml.

98 (4-2)

VIZITNCE

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

Telefon št. 90

Telefon št. 90

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem dobil

generalno zastopstvo
meščanske pivovarne v Plznu

ustanovljene l. 1842.

za Kranjsko, Spodnje Štajarsko, Reko, Opatijo
lko, Lovrano i. t. d.

ter da bodo točili

!originalno Plznsko pivo!

iz te pivovarne,

ki je najboljša na svetu, in tudi jedino bolnikom priporočeno od zdravnikov v dijetu,

naslednji gospodje:

Bilina & Kasch, „Pri Roži“,**L. Fantini**, Gradišče**G. Fröhlich**, „Pri slonu“,**Karol Koisser**, „Pri Mahču“,**Ivan Mayr**, „Narodni Dom“,

v steklenicah ga bodo prodajali gg.:

M. Avanzo, Wolfeye ulice,**Ivan Buzzolini**, Špitalske ulice,**M. Umberger**, Židovske ulice,**Fr. Krapes**, „Narodna kavarna“.

Naročila na pivo v steklenicah in v sodčkih

vzprejemam v svoji pisarni

v Šelenburgovih ulicah št. 1.

Z velespoštovanjem

97 (10-2)

Ivan Gorup

generalni zastopnik meščanske pivovarne v Plznu

ustanovljene l. 1842.

Naročila z dežele izvršujem točno.

Ljubljana, meseca novembra 1898.

P. n.

Usojava se, s tem dati na znanje, da odpreva v mesecu novembru pod firmo

Cešnik & Milavec

v Špitalskih ulicah v novozgrajeni palači meščanskega bolniškega zaklada (Lingarjeve ulice)

trgovino z manufakturnim, suknenim, platnenim in modnim blagom.

Opozarjava p. n. občinstvo na najino najbolje asortirano zalogo najnovejših vrst blaga za obleke, barhantov, modnega blaga za gospode, platna, belega blaga, kotonov in podšivnega blaga ter prosiva za prav obilen obisk.

Zagotavljava strogo solidno in reelno postrežbo ter se priporoča

z velespoštovanjem

103 (1-1)

Cešnik & Milavec.

Vzorke vseh vrst razpošiljava franko.